

Lapszemle

2009. 28. hét

Törvényben garantált magyar engedékenysé

Június elsejétől már a versenytörvény garantálja Magyarországon, hogy a versenyhivatallal együttműködő kartelltagok valóban megkapják jutalmukat. A Gazdasági Versenyhivatal által immár hatodik éve alkalmazott engedékenységi politika előnyeivel eddig részben azért éltek kevésbé a magyar cégek, mert a feltételekről csak egy jogforrási erővel nem bíró GVH-közlemény rendelkezett. A szabályozás lényege: ha a kartellezésben részt vevő vállalkozás felfedi a kartellezés tényét, és bizonyítékot is szolgáltat a jogsértés megállapításához, akkor teljesen vagy részben mentesülhet a vele szemben kiszabható bírság alól. Teljes bírságelengedésben a hivatalnál elsőként jelentkező bűnbánó részesülhet, de a cég „menet közben” is bekapcsolódhat a felderítésbe. Akkor is kérhet engedékenységet, ha még nincs elegendő bizonyítéka, ezek megszerzésére határidőt ad a hivatal. Felmerült már az is, hogy nemcsak a hivatallal együttműködő vállalkozást, hanem a személyes feljelentőt is jutalmazni kellene. Az ezzel kapcsolatos elképzelések a még elfogadásra váró korrupcióellenes csomagban kaptak helyet.

(Világgazdaság, 2009. július 6., hétfő, 4. oldal)

„Nagyobb presztízst kell szereznie a felügyeletnek”

A nagyon közeli jövő elemzéseinek választ kell adniuk arra, milyen szervezeti és irányítási modellben működjön a felügyelet - mondta a Napinak Farkas Ádám, a PSZÁF Felügyeleti Tanácsának új elnöke. Véleménye szerint a jelenlegi helyzetben óriási hiba lenne a piacot bizonytalanságban tartani: a pénzügyi rendszernek és felügyelő szervezetnek működni kell, a szakmai munkát el kell végezni és azt szeretné, ha a felügyelet tekintélye kulturális értelemben is nőne. "A bírságnak az utolsó eszköznek kell lennie, ugyanakkor támogatom, hogy komolyabb kockázatok és visszaélések megelőzése érdekében az eddiginél komolyabb - akár elrettentő erejű - eszközök álljanak a PSZÁF rendelkezésére" - mondta Farkas.

Nagy László Nándor

Azt szeretném, ha a felügyelet tekintélye kulturális értelemben is nőne - mondta a Napinak Farkas Ádám, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete Felügyeleti Tanácsának új elnöke. Véleménye szerint a jelenlegi helyzetben óriási hiba lenne a piacot bizonytalanságban tartani: a pénzügyi rendszernek és a felügyelő szervezetnek működni kell, a szakmai munkát el kell végezni.

- Kezdjük a "legaktuálisabb" kérdéssel: mi van az offshore vállalkozásával?
- A máltai búváriskolára gondol? Az nem is offshore cég. A 2005-ben egy magyar búvártársammal létrehozott, Máltán ténylegesen működő vállalkozás ma is él és virul - Magyarországról is érkeznek oda turisták -, ám én még 2006 májusában éltem az opciós lehetőséggel és eladtam a részesedésemet korábbi üzlettársamnak, ma is ő működteti.
- Ez akkor, még az Allianz Bank vezérigazgatói kinevezése idején lezárult ügy volt. De miért is ért véget az Allianz-sztori?
- Az év végén lejárt volna a határozott idejű megbízatásom, ami arra szólt, hogy állítsuk fel a

bankot, induljon el a stabil operáció és legyenek meg a feltételek a növekedés, a gazdaságos üzemméret eléréséhez. Úgy vélem, komoly sikereket értünk el, hiszen a banknak 2008 végén már több mint százezer ügyfele és dinamikusan bővülő üzleti tevékenysége volt. Miután Kisbenedek Péter kinevezése után alapvető változások indultak el a hazai Allianz-cégcsoportban, Péterrel közösen úgy döntöttünk, hogy az új folyamatok beindítása után nem lenne jó egy vezetőváltás. Maradhattam volna tovább is, de nem éreztem már megfelelőnek a kihívást. Tényleg barátságban és közös megegyezéssel váltunk el egymástól.

Jól működő magyar modell kell

- Nem sokáig maradt munka nélkül. Mire szólt a felkérés?

- A miniszterelnök azt a kérést fogalmazta meg, hogy irányítással újítsuk meg, tegyük képessé a PSZÁF irányítását, szervezetét és szakmai munkáját, hogy válaszolni tudjon a válság által felszínre hozott kihívásokra, beleértve a felügyelet fogyasztóvédelmi szerepének erősítését is.

- Függetlenként?

- Bajnai úr a felkérés során egyértelművé tette, hogy nincs még végleges döntés a szervezeti és irányítási modell kérdésében, így arról sem, hogy szükség van-e az önálló felügyeletre vagy jöjjön például az MNB-be történő beolvadás. A nagyon közeli jövő elemzéseinek erre is választ kell adniuk - olyan modell bevezetésére van szükség, amely a hazai viszonyok között jól tud működni. A személyes véleményem szerint nem az intézményi formától és hovatartozástól kell a vitát indítani, az ugyanis - miként az elmúlt napok megmutatták - elviszi, más síkra tereli a szakmai munkát. Én sokkal inkább a hatékony felügyeleti működés objektív kritériumaira helyezem a hangsúlyt, ezek teljesítésében csak egy - ráadásul talán nem is a legfontosabb - eszköz lehet az ezt leginkább lehetővé tevő intézményi berendezkedés.

- Mi a véleménye a pénzügyi világ jelenlegi helyzetéről?

- A válság számos olyan problémát hozott a felszínre, amely rámutatott a felügyelés gondjaira. Félreértés ne essék, e problémák nem csak Magyarországra jellemzők - aligha véletlen, hogy szerte a világon napirenden van a pénzügyi felügyelet megerősítésének terve.

- Minket mégis elsősorban hazánk érdekel. Mi tekinthető kulcsproblémának?

- Szemmel látható, hogy olyan kritikus helyzetben, ami a mostani pénzügyi válságot jellemzi, nem megfelelő az együttműködés a költségvetési eszközök (garancia, tőkepótlás, esetleg állami refinanszírozási) felett diszponáló Pénzügyminisztérium, a monetáris politikáért és makroszintű pénzügyi stabilitásért felelős Magyar Nemzeti Bank, valamint a pénzügyi rendszert és annak szervezeteit felügyelő, a piacot ellenőrző PSZÁF között. Az e célra létrehozott Pénzügyi Stabilitási Bizottság - legalábbis eddig - nem tudta betölteni azt a szerepét, amiért életre hívták. A másik gondot abban látom, hogy a felügyelet működésében eddig nagyon erőteljes volt az utólagos vizsgálati jelleg - rendkívül kevés volt a jövőre irányuló kockázatokat elemző, előrejelző és megelőző lépéseket előtérbe helyező munka -, bár az elmúlt hónapokban e téren jelentős, pozitív változásokat lehetett tapasztalni. A harmadik gondot abban látom, hogy a felügyelet beavatkozási eszközei nem elégségesek, igaz - teszem hozzá -, ami van, azzal sem mindig élt maradéktalanul. A negyedik elem némiképp összefügg ezzel: a PSZÁF irányítási rendszere a feladat- és felelősségmegosztás kérdésében a gyakorlatban eddig korántsem volt jól definiált.

Akár elrettentő eszközök a felügyeletnél

- Vegyük akkor sorba az ön által felsorolt pontokat. Hogyan lehetne erősíteni az intézmények közötti együttműködést?

- Technikailag az együttműködés létezik, erről megállapodások is vannak. Ám úgy látom, hogy az adat- és információmegosztásban az együttműködés nem eléggé kidolgozott és rendszerint csak utólagos. Ennél is fontosabb, hogy hatékonyabb policy szintű együttműködésre volna szükség. Ha valamit megmutatott a mostani válság, az az, hogy a pénzügyi rendszer egésze és egyes elemei szempontjából a kormányzat, a jegybank és a felügyelet önálló szerepének és függetlenségének tiszteletben tartása mellett is csak közösen lehet értékelni a makrogazdasági tendenciákat, a fiskális és monetáris politikai célkitűzéseket és a pénzügyi stabilitás kérdéskörét, valamint az egyes

pénzügyi részpiacok és azok szereplőinek stabilitását.

- Említette, hogy az információk bekérésében, értékelésében a felügyelet sokat lépett előre...

- Ezt mint eddig piaci intézményt irányító vezető állítom: sokkal szorosabbá vált a kapcsolat a PSZÁF és a felügyelt intézmények között - éreztük a megnövekedett figyelmet. A felügyelet több területen naprakészebb lett, ezért nem osztom azokat a véleményeket, amelyek szerint a PSZÁF e területen nem lépett volna előre. Nem vádaskodni, felelőst keresni kell - a cél csak az lehet, hogy a megindult kedvező folyamatokat felerősítsük, a továbblépéshez szükséges erőforrásokat biztosítsuk, és ahol szükséges, ott változtassunk.

- De ehhez azért eszközök is kellene, nem? Hogyan foglal állást abban a vitában, amely arról szól, hogy a felügyelet tekintélye nagyon alacsony, miközben a másik oldal válasza az, hogy nincs meg a megfelelő eszközrendszer a tekintély megszerzéséhez?

- Azt szeretném, ha a felügyelet tekintélye kulturális értelemben is nőne - ha a PSZÁF és az intézmények közötti párbeszéd, a szakmai alapú vita vezetne el oda, hogy a felügyeletnek komoly presztízse lenne. Egy korábbi példát hadd mondjak el: amikor egy nagy brit cég tárgyaló együttműködésről az egyik bankunkkal, ahol korábban vezetőként dolgoztam, az itt tárgyaló delegáció elbizonytalanodott azt követően, hogy a bankot a felügyelet éppen az előző napon megbírságolta. Ott ugyanis nem a bírság mértéke, hanem maga a tény, ami elrettentő - ott könnyen menedzsmentcsere jelent egy ilyen eset. Nálunk? A vezérigazgatók sokszor azt sem tudják, hogy a cégük miért kapott pénzbírságot.

- A bírság rendszerint alacsony. Nem véletlen, hogy sokkal jobban tartanak az akár milliárdos bírságokat is kiszabni kész Gazdasági Versenyhivaltól (GVH).

- A GVH státusa azért alapvetően más, mint a pénzügyi felügyeleté - ezt ne felejtjük el. De még egyszer mondom: a bírságnak az utolsó eszköznek kell lennie - ugyanakkor természetesen azt is támogatom, hogy komolyabb kockázatok és visszaélések megelőzése érdekében az eddiginél komolyabb - akár elrettentő erejű - eszközök álljanak a felügyelet rendelkezésére. A kérdést megelőzve: igen, ebbe akár a rendeletalkotási jogkör is beleérthető.

- Mennyiben nehezíti a dolgát, hogy a hazai elvárások mellett - ahogy említette - az egész világon átalakulóban vannak a felügyelettel szembeni elvárások?

- Egy olyan, dinamikus környezetben élünk, amelyhez folyamatosan alkalmazkodni kell. Számos modell működik ma a világban, amelynek elemzése, fejlesztése és szintetizálása napirenden van. De nem tehetjük meg, hogy megállunk, és azt mondjuk, megvárjuk, amíg kialakul a végső, üdvözlendő megoldás.

- A változásokkal szemben komoly ellenállás jöhet. Nem zavarja, hogy a kinevezését megelőző bizottsági meghallgatáson az ellenzék nem sok támogatást ígért önnek?

- Mint ahogy a kormánypárti képviselők közül többen ugyancsak nem nagyon titkolták, hogy - miként az mindenütt a világon "normális" - nem nagyon szeretik a "bankárokat", bankokat. Ezzel és a politikai életben megszokott véleménykülönbségekkel együtt kinevezésem megkapta a többségi támogatást, ami számomra nagyon megtisztelő. De nekem ma már elsősorban nem ezzel kell törődni: úgy kell végrehajtanom a vállalt átalakítást, hogy ez a folyamat amennyire lehetséges, távol maradjon a napi politikától. A jelenlegi helyzetben, amilyenben a hazai és a nemzetközi pénzpiacok vannak, óriási hiba lenne a piacot bizonytalanságban tartani: a pénzügyi rendszernek és a felügyelő szervezetnek működnie kell, a szakmai munkát el kell végezni. Én ezt vállaltam, és azt szeretném, hogy a munkámat - ha eljön az ideje - szakmai alapon értékeljék majd.

Nem érinti a Telekom-sztori

- A sajtóban az elmúlt napokban mint a Magyar Telekom audit bizottságának elnökét is "megtalálták". Mit is takar ez a poszt?

- A magyar és az amerikai jogrendben tartalmilag közel azonos ez a pozíció, de az USA-ban az audit bizottság az igazgatóság független tagjaiból áll, míg hazánkban a tagokat a részvényesek ugyancsak független személyek közül közvetlenül választják. Az audit bizottság felel azért "békeidőben", hogy a könyvvizsgálói függetlenséget biztosítsa.

- Mikor kap új szerepet a bizottság?

- Például amikor a könyvvizsgáló olyan szintű problémát tár fel, amely veszélyezteti az audit

vélemény aláírását. Ilyenkor az audit bizottság általában külső szakértő bevonásával indítja a független belső vizsgálatot, majd folyamatosan garantálja a vizsgálat függetlenségét - amit az is biztosít, hogy magát a vizsgálatot egy független jogi iroda végzi.

- Tehát ön ezt a bizottságot vezeti a Telekom montenegrói és macedóniai szerződéseinek vizsgálatánál.

- Mostanáig én vezettem, de kinevezésem miatt le kell mondanom erről a posztról. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a Magyar Telekom mind a helyi, mind a magyar és az amerikai hatóságok felé azonnal jelezte teljes körű együttműködési szándékát a hatóságok által elindított eljárásokkal, s e szándékát tettekkkel folyamatosan alá is támasztotta.

- Hol tart most ez az ügy?

- A független belső vizsgálat a lezárásához közeledik, a jogi iroda hamarosan átadja a feltárt tényeket és megállapításait.

Karrierív

Farkas Ádám 41 éves, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen végzett, ahol később doktorátust is szerzett. Járt egyetemre az Egyesült Államokban és szerzett posztgraduális diplomát Nagy-Britanniában is, volt ösztöndíjas vendégtanár Londonban, kutatott Rotterdamban. Egyetemi munkája mellett Londonban az EBRD pénzügyi tanácsadója volt, miközben a budapesti Nemzetközi Bankárképző Központban is oktatott. Farkas 1997-2001 között ügyvezető igazgató volt Magyar Nemzeti Bankban, közben a Keler Rt. alelnöki tisztét is betöltötte, valamint a BÉT tőzsdetanácsának tagja. Több befektetési szervezet (Közép-európai Brókerképző Alapítvány, Befektetési Szolgáltatók Szövetsége, Magyar Befektetéselemzők Egyesülete) elnökségi, illetve felügyelőbizottsági tagjaként tevékenykedett, a Magyar Telekom audit bizottságának elnöke. A CIB Bankhoz 2002-ben került ügyvezető igazgatónak, az év februárjában nevezték ki társ-vezérigazgatóvá Karvalits Ferencsel. A bank éléről 2005 márciusában távozott, hogy azután 2006 januárjában az Allianzhoz igazoljon, ahonnan 2009 májusában távozott. 2009. július elsejétől a PSZÁF elnöke.

Támogatom, hogy komolyabb kockázatok és visszaélések megelőzése érdekében az eddiginél komolyabb eszközök álljanak a felügyelet rendelkezésére.

(Napi Gazdaság, 2009. július 6., hétfő, 1+8. oldal)

A család is életbe lépett

Az energiafogyasztókra vonatkozó új szabályozást már az elején kijátsszák

Alig lépett életbe az új szabályozás a védett energiafogyasztók számára kidolgozott rendszerben, máris történtek visszaélések. Hat szakmai és civil szervezet változtatást javasol a kormánynak, hogy ki lehessen szűrni a magukat indokolatlanul rászorulóknak vallókat. Mindezt pedig szerintük még a tél előtt meg kellene lépni.

Dékány Lóránt

Bár alig négy napja létezik a rászorulóknak számára kialakított védett energiafogyasztói kategória, a rendszerben máris történtek visszaélések. Jelenleg ugyanis ahhoz, hogy valaki védett fogyasztóvá válhasson - vagyis ne lehessen teljesen kikapcsolni esetében a szolgáltatást -, be kell jelentenie adatait az önkormányzati jegyzőnél, majd a jegyzők határozatait magának kell eljuttatnia egyenként az áram-, gáz-, távhő- és esetlegesen a vízszolgáltatóhoz. Ez azonban, úgy tudjuk, máris visszaéléseket szült, mivel már most is sokan álgazolásokat adtak be. Az iratok valódiságának ellenőrzésére viszont a szolgáltatóknak nincs kapacitásuk, mivel ez számukra rengeteg időt venne igénybe. Ezért közös levelet juttatott el hat szakmai és civil szervezet Bajnai Gordon

miniszterelnöknek és Varga Mihálynak, a parlament költségvetési bizottsága elnökének, amelyben azt kérik: ésszerűsítsék a védett energiafogyasztókkal kapcsolatos szabályozást. A Jegyzők Országos Szövetsége, az MEE Villamosenergia Társaság, a Magyar Energiafogyasztók Szövetsége, a Magyar Gázipari Egyesülés, a Nyílt Szabvány Szövetség és az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület ezt írta: „közvetve a nem védett fogyasztók fizetik meg a védett fogyasztók és a nem optimális szabályozás okozta többletköltségeket is”. Ezért azt javasolják, hogy az érintett fogyasztók adatai csak az önkormányzati jegyzőhöz kerüljenek, aki pedig továbbítja azokat a megfelelő szolgáltatóknak. Mint kiemelték, ezzel egyrészt vissza lehetne szorítani a már jelentkező visszaéléseket, másfelől pedig az intézkedéssel jelentősen csökkenne a felmerülő adminisztrációs költségek mértéke. A szervezetek azt is szeretnék elérni, hogy a változtatásra még tél előtt kerüljön sor, mivel ebben az időszakban 700 ezer vagy egymillió fogyasztó is kérheti áthelyezését a védett kategóriába. Információink szerint valamekkora támogatottság látszik a törvényhozás irányából mindehhez, ám hivatalosan még egyik megszólított sem reagált a levélre.

Közel a Nabucco-megállapodás. Július 13-án Ankarában írják alá a részes felek a Nabucco-gázvezeték megépítéséről szóló kormányközi megállapodást - közölte pénteken a Reutersszel telefonon a román gazdasági miniszter, török és uniós forrásokat megerősítve. Szollár Domokos kormányzóvivő a távirati irodának megerősítette az aláírás időpontját és helyszínét. Hozzátette, a jelenlegi állás szerint magyar részről Bajnai Gordon miniszterelnök látja majd el kézjegyével az iratot.

(Magyar Nemzet, 2009. július 4., szombat, 12. oldal)

Túl olcsó volt az exbelügyminiszter cégének ajánlata a traffipaxtenderen

Fekete Gy. Attila

Örülhetnek a gyorshajtók! Amint azt már az előjelekből sejteni lehetett, várhatóan tovább húzódik a mintegy 600 közúti sebességmérőre kiírt tender elbírálása. A rendőrség azt szeretné, ha év végéig az összes készüléket üzembe helyeznék. A Közbeszerzési Döntőbizottság a közelmúltban helyt adva két pályázó panaszának jogellenesnek ítélte az ő kizárásukat. Bár ez a döntés a bíróság előtt megtámadható, az ORFK úgy döntött: versenyben tartja a két kizárt pályázót, és a terveknek megfelelően július 3-án kihirdeti a nyertest. Ez pénteken meg is történt, ám a Népszabadság kérdésére az ORFK illetékese nem volt hajlandó elárulni, ki nyert jogot a traffipaxok szállítására és üzemeltetésére. A sajtóosztály útján érdeklődésünkre válaszul azt üzenté: hétfőre készülnek el a jegyzőkönyvek, csak az után közlik az eredményeket. Piaci források ugyanakkor érdeklődésünkre megerősítették, hogy bár az ORFK egy tendert írt ki, végül három nyertest hirdetett. Ezzel azonban nem sikerült csökkentenie azt a feszültséget, amely a tendert a kiírása óta körülengi. A nyertesek egyike lett a pályázat nagy vesztese. Pintér Sándor volt belügyminiszter cége, a Civil Biztonsági Szolgálat Zrt. csak mintegy 140 mérőállomást telepíthet, annak ellenére, hogy minden paraméter szerint a legjobb ajánlatot tette. Állítólag azért csak ennyit, mert túl olcsó árat ajánlott. Piaci források közelebbről meg nem nevezett háttéralkut sejtenek amögött, hogy a kiíró három nyertest hirdetett, és - azt a győztesek sem tudják, milyen szempontok szerint - szétosztotta köztük a 600 mérőhely felszerelésének jogát. Azonban a Civil Zrt. már a döntés pénteki kihirdetésekor bejelentette, hogy jogi úton megtámadja a döntést. Ez esetben viszont több mint kétséges, hogy az év végén valóban működhet-e a 600 új traffipax a hazai utakon.

(Népszabadság, 2009. július 4., szombat, 14. oldal)

A devizahitel marad a nyerő

Nem követik a bankok a K & H példáját

A bankok szerint a drága forinthitelek nem jelentenek valódi alternatívát a devizaalapú kölcsönökkel szemben, így egyelőre nem változtatnak a jelenlegi hitelezési gyakorlaton.

Horniák Balázs

A lapunk által megkérdezett bankok közül egy sem tervezi, hogy a K & H-hoz hasonlóan felfüggeszse a lakossági devizaalapú hitelezést. A CIB-nél például úgy fogalmaztak, hogy amíg a forint- és az eurókamatszint közötti különbség nem mérséklődik 2-3 százalékpontra, addig nem lehet számítani a lakossági devizahitelek arányának markáns visszaesésére. A forintalapú, piaci kamatozású hitelek kamatlába ugyanis jelenleg 5-6 százalékponttal meghaladja az euróalapú kölcsönökét, így törlesztőrészletük is jóval magasabb. Korábban az állami kamattámogatású forinthitelek valódi alternatívát jelentettek, ám a rendszer megszűnése további csökkenést eredményez. A devizahiteleken belül - a korábban egyeduralmú svájci frank helyett - jelenleg az euróalapú kölcsönök dominálnak. Ezek kockázata pedig jóval alacsonyabb, hiszen az átlagosan 15-20 évre felvett lakáshitelek visszafizetése során Magyarország is bevezeti az eurót, így idővel megszűnhet az árfolyamkockázat - mondták. A forintalapú kölcsönök akkor tudnak nagyobb teret nyerni, ha erőteljesen csökkennének a forintkamatok, vagy megfelelő mértékű állami kamattámogatást tartalmazó új konstrukciókat vezetnének be. Nem tervezik a devizaalapú hitelezés felfüggesztését az Ersténél sem. A bank folyamatosan nyomon követi a gazdasági környezet és saját ügyfélportfóliójának változását, ezért is döntött korábban a szigorítások bevezetése mellett - mondták megkeresésünkre a pénzügyeseknél. Úgy látják: a háztartások döntő többségének nincs választása, ha a lakásvásárlást hitelből kívánják finanszírozni, akkor továbbra is kénytelenek lesznek devizahitelt felvenni, az eddig ismertté vált tervezetek szerint ugyanis az új támogatási rendszer csak nagyon szűk körben lesz elérhető, érdemi hatása nem lesz a hitelezésre. Magyarországon a devizahitelezés felfutása a hazai és külföldi kamatok közötti jelentős különbség következtében alakult ki, melynek háttérében a hazai magas(abb) infláció és az államadósság-pálya fenntarthatóságával kapcsolatos kérdőjelek álltak - fogalmaztak az OTP-nél. Arra számítanak, hogy a megváltozott finanszírozási környezet és a továbbra is magas infláció miatt a kamatok nem csökkennek gyorsan. Az OTP szakemberei szerint a devizahitelezés kockázataival kapcsolatban három dolgot érdemes kiemelni. Egyrészt fontos a devizanem. Itt a hazai bankok gyakorlata azt mutatja, hogy a korábbi jelentős svájcifrank- dominancia megszűnt, ehelyett az euróalapú hitelezés tört előre. Ez azért fontos, mert az idősorok alapján a euró/ forint árfolyam alakulásánál kisebb volatilitás figyelhető meg, mint a frank/forint árfolyam esetében. Továbbá a most felvett euróalapú jelzáloghitelek - amelyek jellemzően hosszú lejáratúak - árfolyamkockázata várhatóan 5-6 éven belül megszűnik az eurozónához történő csatlakozás miatt. Másrészt fontos kiemelni, hogy a jelentős kamatelőny miatt egy azonos összegű forint- és devizahitel törlesztőrészlete közül - még a jelentős forintgyengülés idején is - az utóbbi volt az alacsonyabb. A devizahitelezés kockázata abból fakad, hogy az alacsonyabb devizakamatok megnövelték a hitelek átlagos nagyságát azok olcsósága miatt. Ez a kockázat azonban a megfelelően szigorú hitelezési standardok, például szigorúbb jövedelemvizsgálat alkalmazásával kezelhető. Harmadrészt a jelentős forintgyengülés után a háztartások is a „bőrükön érezhették” az árfolyamkockázatokat, így a jövőbeli hitelfelvételi döntéseiknél az ilyen típusú kockázatok vélhetően sokkal nagyobb hangsúlyt kapnak majd.

(Népszabadság, 2009. július 4., szombat, 15. oldal)

Offenzívában a Wizz Air

További költségcsökkentést ígér Váradi József, a Wizz Air vezérigazgatója. A diszkont-légitársaság első embere újabb ötven Airbusra írt alá szándéknyilatkozatot. Budapesten is növekedést vár, és új piacok bevételére készül.

További, kíméletlen költségcsökkentést ígér Váradi József, a Wizz Air vezérigazgatója. A diszkont-légitársaság első embere a közelmúltban újabb ötven Airbusra írt alá szándéknyilatkozatot. Budapesten is növekedést vár, és új piacok bevételére készül.

Mester Nándor

- Hátradőlhet, eltűnik az egyik konkurencia!

- Súlyos tévedés! A mi piacunkon sohasem lehet megnyugodni. Egyébként akármi is történik a SkyEurope-pal, annak csak nagyon korlátozott hatása lehet a Wizz Air üzletmenetére. Most egyébként egyetlen piacon versenyzünk egymással, a prágain, de éppen a napokban nyitottuk meg ottani bázisunkat, és nyilván sok Sky-utast elcsábítunk. Ugyanez várható Pozsonyban is, ahonnan szeptembertől indítunk járatokat.

- Akkor melyik cég az önök versenytársa a térségben?

- Erre nem tudok kézenfekvő választ adni. Érdekes adat, hogy az utasaink közel ötven százaléka még ma is első repülő. Tehát a térség légi piaca egyáltalán nem számít meghódítottnak. Ebből logikusan következik, hogy nem a légitársaságokkal, hanem az összes többi utazási formával versenyzünk.

- Például a fapados modellt megvalósító magyar Orangeways busztársasággal?

- Nem látjuk komoly kihívónak. Nekünk az a feladatunk, hogy az utasok a repülőt válasszák a busz, a vonat vagy az autó helyett. Lényeg az, hogy a repülés költség szintje összevethető legyen ezekkel. Ennek érdekében folyamatosan és kíméletlenül csökkenteni kell a költségeinket. Természetesen más légitársaságokkal is versengünk, de ez piaconként, országonként nagyon eltérő feltételek közepette történik. Mindaddig, amíg a versenytárs légicégekéinél alacsonyabbak a költségeink, viszonylag kedvező helyzetben vagyunk. Egységes, nagy befogadóképességű flotta, másodlagos repülőterek, totális internethasználat az értékesítésben ezek kulcsfontosságúak.

- És az, hogy folyamatosan revolverezzék a repülőter-üzemeltetőket az ott felszámított szolgáltatási díjak csökkentése érdekében.

- Az üzemeltetők úgy csábítják a légitársaságokat, hogy 50 százalékos kedvezményt adnak az első évben, kicsivel kevesebbet a másodikban és szinte elenyészőt a harmadikban, később pedig listaáron szolgálnak ki. Ha ezt elfogadja egy cég, kódolja magának a költségemelkedést, mi viszont minden szerződést úgy igyekszünk megkötni, hogy hosszú távon költségcsökkentést eredményezzen. Ebben segít minket az, hogy folyamatosan növekszünk, így a hatékonyság mindenki számára javul.

- Vagyis nem egyszerre eresztenek rá egy bizonyos kapacitást egy piacra, hanem évente, így mindig megkapják arra a repülőgépre a kedvezményt.

- Így van. Az üzemanyag-beszerezéssel összefüggő fedezeti (hedge) ügyleteknél is van mozgástér, de ez nem meghatározó. Senki nem „hedge-dzsel” húsz évre előre, így itt csak rövid távú előnyöket szerezhetünk egy-két évre, ráadásul az egészben jókora kockázat is van.

- Csak nem azt akarja mondani, hogy a Wizz Air kockázatkerülő?

- Ebből a perspektívából nézve csak olyan mértékű kockázatot lehet vállalni, amely nem veszélyezteti az alapcélt, a költségek folyamatos csökkentését. Mi szisztematikusan építkező vállalat vagyunk, tessék megnézni az alakulás óta eltelt öt évünket: a bővülés folyamatos, nincsenek ugrások benne. Nem vásárolunk más légitársaságot, nem veszünk más repülőgéptípust.

- És legalább olyan kemények, agresszívek a beszállítóikkal, mint a versenytársakkal és a repülőter-üzemeltetőikkel. Kihasznlják, hogy a kereslet-visszaesés és a partnerek egymás közötti versenyének éleződése miatt lenyomhatják az árajánlataikat

- Mi csak arra figyelünk, hogy csökkentsük a repülőtereken általunk igénybe vett szolgáltatásokat. Ha leszorítjuk a csomagkezelés árát, még olcsóbb lehet a jegy. Az ilyen lépések alkalmazása nem bűn, inkább kötelező lecke.

- Mint ahogy az is, hogy állandóan bővítsék a szolgáltatástípusok körét Újabbán a Wizz Air a hitelkártyaüzletbe is belefogott. Ez hogy jön be?

- A Ryanairnek sem volt az indulás pillanatában mobilszolgáltató üzletága. A fedélzeten már régóta pénzért adjuk az enni-inni valót, a honlapunkat pedig igyekszünk utazási értékesítési ponttá

tenni, autókölcsönzőkkel szerződünk, stb. Kapunk egy kis jutalékot, és közben folyamatosan figyeljük az utasok szokásait.

- Nyolc év múlva 132 gépük lehet, ha valóban megveszik a beígért mennyiséget. Ehhez már új piacok kellene. Jön a török és az orosz front?

- A növekedésünk két pilléren nyugszik. A már meglévő piacok még jobb kihasználásán, illetve újak meghódításán. Magyarországon a recesszió hatása a régiós piacokhoz viszonyítva erősebb, így a következő 8-12 hónapban még nem várok érdemi javulást. Eredetileg erőteljesebb utasszám-növekedéssel számoltunk, a gazdasági válság miatt azonban szűkült a kereslet, így az éves előrejelzést 25-30 százalékra csökkentettük a magyar piacon. Még így is több mint egymillió utasunk lehet. Gyakran mérjük hozzá a Malévet, amelyik azonban fogyókúrán van. Szerintem olcsó jegyeket bármelyik cég kínálhat, sokkal nagyobb feladat ehhez igazítani a költségeket. Most hat országban vagyunk jelen, s tudjuk, a várakozások szerint évente négy-öt százalékkal emelkedik az ottani GDP. A múltból ismerjük, hogy a légi közlekedés mindig néhány százalékponttal meghaladja a GDP-növekedés ütemét, és a diszkontcégek tipikusan nagyobb részt hasítanak ki a bővülésből, mint a hagyományos társaságok. Tehát a mostani piacaink évi 1015 százalékos növekedést adnak. Ezzel szemben az újak 20-30-at. Korábban már próbálkoztunk azzal, hogy Magyarországról nem európai uniós országba indítunk járatokat, de ebbe beletört a bicskánk. Mi továbbra is Kelet-Európában gondolkodunk, az itteni költségbázis kedvezőbb számunkra, mint a nyugat-európai. Kulturális előnyünk is van, hiszen jobban értjük ezt a térséget. A volt Jugoszláviát feltétlenül szeretnénk meghódítani, Törökország ígéretes, Oroszország viszont nagyon nehézkes.

- Inkább talán kockázatos. Ha ezt is bele vesszük, mekkora a profitelvárása a kockázatitőke-partnereinknek? Miért nem rakják a pénzüket mondjuk vállalati részvénybe, hosszú távon az is bőséges hasznot hajt.

- Elismerem, sérülékeny az ágazatunk. Nagyon eszközigenyes, és ezek az eszközök nagyon drágák. Az idén durván félmilliárd eurós lesz a forgalmunk, ezzel szemben áll az egyébként már jó régen bejött hatvanmillió eurós tőkeinjekció. Vagyis mindaddig, amíg külső forrásokból tudjuk finanszírozni a nagy értékű eszközöket, a repülőgépeket, ez a befektetési modell kifejezetten vonzó. Mi határozza meg a befektetések, a vállalat értékét? Egyrészt a nyereségesség, másrészt a jövőbeni növekedési kilátások. Szerintem előbb-utóbb kilábal a rendszer a recesszióból, és ez hatással lesz a pénzügyi teljesítményekre is. Ez, párosítva azzal a viszonylag alacsony tőkeigénnyel, amelyet a modell megtestesít, szerintem kiválóbb befektetési lehetőség, mint mondjuk kötvényeket vagy részvényeket venni.

- Akkor miért nem rohannak az egyéb kockázatitőke-társaságok a versenytárs diszkontcégekhez?

- Azért, mert a légitársaságok nagyon eltérően működnek. Európában csak mi növekszünk és a Ryanair. Éppen ez mutatja meg, hogy a többiek modellje nem elég jó a nehéz idők átvészeléséhez. Csak úgy tudják túlélni a rossz hónapokat-éveket, ha csökkentik a kapacitásaikat, ez viszont elkerülhetetlenül nyomokat hagy a vállalat értékén.

- Ha ennyire jó a Wizz Air, miért nem akar más is beszállni a cégbe?

- Mert nem kell, de egyébként akarnának. Nem foglalkozunk ezekkel a kérdésekkel. Nincs szükségünk pótlólagos befektetésekre, s ezért nem is generáljuk ezeknek az igényét.

- Mi lesz nyolc-tíz év múlva? Minden magenta színbe borul?

- Szép lenne, de megelégednék azzal, hogy akkorra Európa egyik meghatározó légitársasága lesz a Wizz Air. Vannak fejlett piacok, mint például az Egyesült Államoké, amely annak ellenére, hogy telítettnek tűnik, folyamatosan fejlődik, növekszik. Persze sokkal kevesebben küzdenek az utasokért, mint néhány éve. A mai generáció már nemigen hallott a Pan Am légitársaságról, és még mindig lehetnek hasonló, nagynevű áldozatok, de a bővülés folytatódik. Európában is valami hasonló játszódik le: egymás után tűnnek el nagy nevek, vagy lépnek fúzióra különböző kultúrájú vállalatok. Ha több pénzük lesz az embereknek, majd többet is utaznak. Vesznek egy nyaralót Spanyolországban, és oda inkább repülővel, mint autóval mennek. A jólét és a repülési szolgáltatások között komoly összefüggés van. Ez éltet minket.

(Világ gazdaság, 2009. július 6., hétfő, 1+15. oldal)

Megjutalmazott lebuktatók

FIZETSÉG. Pénzjutalommal ösztönözhetik a csalások leleplezésére a pénzügyi cégek munkatársait az USA-ban. A Madoff-ügy nyomán elhangzott javaslat a kartellek esetében már a tengerentúlon és az EU-ban is alkalmazott jutalmazási gyakorlatot terjesztené ki. Június elsejétől Magyarországon is törvény garantálja, hogy a versenyhivatallal együttműködő kartelltagok mentesülhessenek a kiszabható bírság alól. A szabályozás cégekre vonatkozik, de már felmerült a személyes feljelentők megjutalmazásának lehetősége is.

Ismét előtérbe került az együttműködésre hajlandó belső informátorok szerepének fontossága az USA-ban Bernard Madoff 65 milliárd dollárosra becsült befektetési csalása kapcsán. Az Egyesült Államok tőzsd felügyeletének (SEC) főnyomozója szerint pénzjutalommal kellene a visszaélések leleplezésére sarkallni a pénzügyi cégek munkatársait, hogy időben fény derüljön az olyan nagyszabású csalásokra, mint a Madoffeset. A jutalom vagy büntetlenség fejében törvénytelenégekről számot adó belső hírforrások alkalmazása ugyanakkor egyes gazdasági visszaélés-fajták, például a kartellmegállapodások elleni harc kapcsán már most is elterjedt módszernek számít az USA-ban és az Európai Unióban. David Kotz, a SEC főnyomozója szerint a megfelelő „jutalmazás” kellő inspirációt jelentene a potenciális informátorok számára, hogy leleplező adatokkal szolgáljanak a cégükönél zajló illegális tevékenységekről - írja az FT.com. Érvelése szerint hasonló programok már jó eredményeket produkáltak az Egyesült Államok igazságügyi minisztériumánál, illetve a szövetségi adóhatóságnál (IRS). A SEC-nél egyébként immár húsz éve szintén működik jutalmazási rendszer, de azt kizárólag illegális belső értékpapír-kereskedelemmel kapcsolatos ügyek kapcsán alkalmazták. Ráadásul az eddigi gyakorlatban a díjazás módja is meglehetősen homályosan szabályozott - mutatott rá Kotz. A Madoffra 150 éves börtönbüntetést kiszabó bírósági ítélettel lezárt ügy kapcsán éles kritikákkal kell szembenéznie a SEC-nek amiatt, hogy a sok milliárd dolláros piramisjáték hosszú éveken át nem keltette fel a hatóság figyelmét. Különösen kínos, hogy a SEC egyik jogászának, Genevieve Walker-Lightfootnak már öt évvel ezelőtt gyanússá váltak Madoff ügyletei, és ezt jelezte is feletteseinek, akik azonban más ügy vizsgálatára utasították. A Madoff-eset után a SEC élére került Mary Schapiro elismerte, hogy a felügyelet működésének kudarcát jelenti az ügy, és a nyomozati hatékonyság azonnali javítására van szükség. A belső leleplezők alkalmazása kapcsán ugyanakkor gyakran ismételt kifogás a SEC alkalmazottai részéről, hogy a felügyelet 3600 fős személyi állománya számára szinte lehetetlen az évente beérkező akár másfél millió bejelentés gondos ellenőrzése - emlékeztet a Reuters. A belső leleplezések rendszere meglehetősen jól működik a gazdasági visszaélések egy másik válfajánál, az illegális árkartelleknél. Az USA-ban és az Európai Unióban egyaránt részleges vagy teljes amnesztiára számíthatnak a kartellben részt vevő, de magukat - és a megállapodást - önként feljelentő cégek. Az EU-ban 2002-ben bevezetett, majd 2006-ban finomított rendszerben azok az önfeljelentők számíthatnak teljes „bűnbocsánatra”, akik már a vizsgálat beindítása előtt jelentkeztek a hatóságoknál. A nyomozás közben szint vallók büntetését pedig attól függő mértékben enyhítik, hogy az általuk szolgáltatott információ mennyire értékes. A belső leleplezés kapcsán az ígért jutalommal vagy büntetlenséggel szemben ugyanakkor számos visszatartó tényező is jelen van. A cégek alkalmazottainál például sötét foltot hagyhat az illető szakmai életrajzában a hatóságokkal való együttműködés, a kartellekből kiugrók pedig hiába részesülnek teljes vagy részleges büntetőjogi amnesztiában, a polgári peres eljárásokkal szemben védtelenek lesznek, miután felfedték részvételüket. VG

(Világgazdaság, 2009. július 6., hétfő, 1+4. oldal)

Bankfelügyeleti reform Nagy-Britanniában

A mostani válság megismétlődésének megelőzését célzó, szigorító intézkedéseket jelentett be a brit pénzügyminiszter. Alistair Darling szerint a jövőben egyetlen bank sem evezhet olyan

veszélyzónába, hogy pénzügyi zavarok fellépte esetén az ország egész pénzügyi rendszerét magával tudja rántani. Intézményi garanciák gyanánt a mostani terv formailag is meghatározza a három, kulcshelyzetben lévő intézmény - a jegybank, a pénzügyi felügyelet (FSA) és a pénzügyminisztérium - felelősségét, illetve hatáskörét. A három szervezet tevékenységét ráadásul egy újonnan létrehozandó testület, a pénzügyi stabilitási tanács alá rendelnék. Ezt ez elképzelést vitatják az ellenzéki politikusok, akik a jegybank hatáskörébe utalnák a szabályozási és felügyeleti funkciókat. (*Világgazdaság 4.o.*)

Újra pert veszített a Mars

Az Európai Bíróság első fokon elutasította a Mars társaság fellebbezését, amiért az EU illetékes hivatala (OHIM) megsemmisítette a Bounty csokoládé alakjával kapcsolatos unióbeli védjegyjogait. A Magyarországon is jelen levő amerikai élelmiszer- és állateledelgyártó csoport hat évig folytatott jogvitát ez ügyben egy német versenytárssal (Ludwig Schokolade), ám veszített, mert az OHIM szerint a Bounty szeletek formája nem tér el érdemben az ágazatban megszokottakétól. (*Világgazdaság 5.o., Nem elég egyedi a Bounty szelet Napi Gazdaság 16.o.*)

Példás uniós bírságok

Jegyzet

Urkuti György

Előre is elnézést kérek, hogy néhány számmal fogom most fárasztani önöket. A nagyságrendek érzékeltetése miatt elkerülhetetlen. És bízom benne, hogy nem haszontalan. Az E.On és a Gaz de Franca Suez az idén jóval többet fizet be az Európai Unió költségvetésébe a tegnapi 1,1 milliárd eurós megabírság révén, mint Magyarország. Hazánk éves „tagdíja” ugyanis az idén 240 milliárd forint (egyébként 1000 milliárdot kapunk vissza, főleg mezőgazdasági és regionális támogatások formájában). A Microsoftot eddig háromszor büntették meg Brüsszelben, összesen több mint 1, 6 milliárd eurót volt kénytelen versenyügyi bírságként befizetni az uniós kasszába. Az Intelt még csak egyszer „meszelték el”; de máris 1, 06 milliárd eurónál tart. A francia Saint Gobain tavaly csaknem kilencszázmiliót perkált le. Neelie Kroes versenyügyi biztos kemény fellépésének köszönhetően a kartellügyek és a piaci erőfölénnyel való visszaélés miatt kiszabott bírságok komoly bevételi tétellé váltak a közösségi költségvetésben. Tavalyelőtt például 3,3 milliárd eurót kasszírozott az EU csupán kartellbírság jogcímén. Nálunk a Gazdasági Versenyhivatal tavalyelőtt összesen egymilliárd forint bírságot rótt ki a kartellezőkre. Tavaly nulla volt ez az összeg. Kroes asszonyhoz képest a magyar GVH bizony nagyon-nagyon puhának tűnt, persze a bírságok nagysága a szabályozástól és a piac méretétől is függ. Az idén már látszik némi elmozdulás: útépítőkartell, pékkartell, fénymásolókartell, cukorkartell, tankönyvkartell. Az idei bírságsumma már jó néhány milliárd forintra rúg majd. Az uniós szigortól azonban még mindig messze vagyunk. Pedig nem hiszem, hogy nálunk kevesebb kartell lenne, mint az EU többi tagállamában. Talán jó lenne kicsit nagyobb elrettentő erővel fellépni ellenük. Ahogy az EU is próbálja.

(*Világgazdaság, 2009. július 9., csütörtök, 20. oldal*)

Nem gyógyít a biogél

A nap bírsága

(NAPI)

Gyógyhatást tulajdonított az általa forgalmazott "biogélnek" a Yess Europe Kft., amivel megtévesztette a fogyasztókat - döntött a Gazdasági Versenyhivatal (GVH). Emiatt a társaságnak 3 millió forintos bírságot kell fizetnie. A termék a gyártó meghatározása szerint mikrobiológiai eredetű, étkezési cellulózrostot tartalmazó élelmiszer-készítmény. A kft. szórólapon, valamint a törzsvásárlóinak küldött termékkatalógusban gyógyhatást tulajdonított a terméknek (bélflóra-regeneráló, méregtelenítő, antioxidáns), csak hogy a GVH megállapította, a Dr. Hummel Mikrorostos Biogél fogyasztókra gyakorolt hatása vonatkozásában gyakorlatilag semmilyen bizonyíték sem áll rendelkezésre. A bírság meghatározásakor súlyosbító körülmény volt, hogy a vállalkozás a megtévesztő magatartást több éven át folytatta, e tevékenységével az átlagosnál érzékenyebb fogyasztói kört tévesztett meg. Ezt részben ellensúlyozta, hogy a Yess Europe az eljárás során részben módosított magatartásán.

(Napi Gazdaság, 2009. július 10., péntek, 20. oldal)

Szorul a hurok a Provident körül

A GVH gyanúja szerint több jogszabályi rendelkezést is megsértettek

Eljárást indított a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség (OMMF) is a gyorshiteleket nyújtó, bírálói szerint legális uzsorázást folytató Provident Zrt. ellen. A GVH indoklása szerint az eddigi adatok alapján a cég képviselői úgy kértek előtörlesztést, többletfizetést a fogyasztóktól, hogy erről a szerződéskötés előtt nem tájékoztatták őket. A vizsgálat kiterjed a Provident értékesítésre vonatkozó teljes tájékoztatási gyakorlatára, azaz valamennyi általa közzétett, illetve a fogyasztóknak megküldött közlésre is. A GVH gyanúja szerint a Provident valószínűsíthetően több jogszabályt is megsértett. Az OMMF közérdekű bejelentés alapján indított vizsgálatot, amely kiterjed a munkaidővel, pihenőidővel, a munkaszüneti napi munkavégzéssel és a hozzájuk kapcsolódó pótlékok kifizetésére vonatkozó szabályok betartására – tájékoztatta lapunkat a hivatal.

Az OMMF a bejelentés tartalmán túlmenően országos, komplex, vagyis a foglalkoztatás jogszerűségét teljes egészében górcső alá vevő vizsgálatot is indított a Providentnél. Közben Mali Zoltán, Drávapiskinek a cég ellen egységfrontot hirdető polgármestere megnyerte a Provident indította rágalmazási pert. Mali lapunknak kijelentette: az ítéletből kiindulva, hamis vád miatt feljelenti a céget. A polgármester egyébként úgy tudja, hogy a Pénzügyi Szervek Állami Felügyeletét is a cég elleni vizsgálatra kötelezték. Mali elmondta, hogy erőfeszítéseiknek köszönhetően az Ormánság falvaiból eltűnt a Provident.

Baranya Róbert

(Magyar Hírlap, 2009. július 10., péntek, 4. oldal)

Már mindenki a bankok körmére nézne

Az ingatlanalaposok még ma sem tudják, miért tartották vissza hónapokig a pénzüket

Az MSZP-s politikusok mostanra felbátorodtak: tegnap már többedszer szólították fel a bankokat, hogy csökkentsék a magyar fizetőeszköz gyengülése miatt megemelkedett törlesztőrészt. A dolog érdekessége, hogy a szocialisták az utóbbi években többször leszavazták a Fidesz bankokat reguláló kezdeményezéseit. Az ingatlanalaposok felfüggesztése

körüli huzavona ugyanakkor még nem ért véget: a károsultak egyes cégek sikeres lobbizását sejtik a háttérben.

Munkatársunktól

Felemásnak nevezte a Banki Károsultak Önvédelmi Szövetsége (KÖSZ) a Fővárosi Bíróság azon döntését, miszerint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) jogosan tartotta vissza az ingatlanalapok felfüggesztését indokló szakmai iratokat, mert az adatokat kérő szervezet nem elég pontosan határozta meg a levelében, hogy mely iratokra kíváncsi. A KÖSZ vállalta fel az ingatlanalapok tavaly év végi felfüggesztése miatt kárt szenvedett emberek érdekének a védelmét. A PSZÁF-tól például azokat az iratokat szerették volna megkapni, amelyek alapján a felügyelet a felfüggesztés mellett döntött, ám ezen kérésükkel falakba ütköztek. A szervezet ekkor fordult a bírósághoz. Telkes József, a KÖSZ elnöke lapunkkal közölte: azért akarták megtudni a felügyelet döntésének részleteit, mert felmerült a gyanú, hogy egyes alapkezelők visszaéltek az erőfölényükkel, és így lobbizták ki azt, hogy tevékenységüket felfüggeszék. Az elnök szerint erre utal az a körülmény is, hogy csupán két alap került nehéz helyzetbe, a felügyelet mégis minden ingatlanalap kereskedését szüneteltette. Binder István, a PSZÁF szóvivője ugyanakkor közölte: a KÖSZ olyan általános megfogalmazást használt, amiből nem lehetett kikövetkeztetni, hogy pontosan mely információkra van szüksége. - A közérdekű adatokhoz eddig is bármikor hozzáférhettek a döntések háttere iránt érdeklődők, és ez ezután sem lesz másképp - nyilatkozta Binder István. Hozzátette: a szervezet képviselője egyébként a teljes dokumentációt megtekinthette az eljárás során. Tóth Balázs, az érdekvédők jogásza lapunknak elmondta: amikor először kérték a papírokat, a felügyelet még pontosan tudta, hogy mire kíváncsiak, ám azt válaszolta, hogy az általuk kért adatok nem közérdekűek, ezért nem küldhetik el őket. A bíróság előtt azonban taktikát változtattak, és arra helyezték a hangsúlyt, hogy az érdekvédők nem elég pontosan határozták meg, hogy mi is érdeklőti őket. - Honnan tudhattuk volna az ügyiratok számait, ha egyszer nem fértünk hozzájuk - tette fel a kérdést Tóth Balázs. A jogász egyébként azt állítja, hogy több hasonló adatkérési ügye volt már, de még soha nem volt problémája a megfogalmazással, és a bíróság nem követelt meg ügyszámra szóló pontosságot. A jogász lapunkkal közölte: fellebbeznek a döntés ellen. A PSZÁF-et ugyanakkor manapság a devizahitelek körüli gondok foglalják le. Az utóbbi időben közel ezer panasz érkezett hozzájuk azzal kapcsolatban, hogy a hitelek költségei méltánytalanul emelkedtek. Binder István, a felügyelet szóvivője elmondta: piacfelügyeleti eljárást indítottak azzal a céllal, hogy megvizsgálják, az árfolyamváltozások, illetve az esetleges időközbeni kamatváltozások érvényesülnek-e a törlesztőrészletekben. A Gazdasági Versenyhivatal ugyanakkor nem vizsgálódik az ügyben, mondván: hozzájuk nem érkezett ez irányú panasz - írja a távirati iroda. Napok óta szocialista országgyűlési képviselők is kifogásolják, hogy a devizaalapú hitelek után fizetendő részletek a forint erősödése ellenére nem vagy alig csökkennek. Török Zsolt bejelentette: arra kéri a GVH-t és a PSZÁF-et, derítsék ki ennek okát a bankoknál végzett ellenőrzéssel. Karsai József a miniszterelnököt és a PSZÁF elnökét szólította fel arra, hogy intézkedjenek a devizahitelek törlesztőrészletének csökkentése érdekében. Kilátásba helyezte: amennyiben július 20-ig nem kerül erre sor, július 30- tól demonstrációkat szervez a bankok előtt. A problémát a Fidesz sem hagyta figyelmen kívül. Az ellenzéki párt ugyanakkor úgy látja, hogy egy felelős kormány nem kéri, hanem kényszeríti a bankokat, hogy csökkentsék a törlesztőrészleteket. - Úgy gondoljuk, hogy a mostani javaslatok többsége valójában nem tesz komoly lépéseket annak érdekében, hogy az ügyfeleket megvédjék a bankoktól, a pénzintézetek pedig ez ideig nem tanúsítottak ügyfélbarát politikát - közölte Koszorús László. A Fidesz politikusa arra is emlékeztetett, hogy az ellenzéki párt már 2007 őszén kidolgozott és a parlament elé terjesztett egy nyolc pontból álló törvénymódosítást, amely egyfajta banki fogyasztóvédelmi csomagot tartalmazott. Ezt a javaslatot hatszor szavazta le az MSZP-SZDSZ-kormány - jegyezte meg Koszorús László. A Fidesz javaslata többek között eltörölné a különböző szerződéskötésekkor fizetendő díjakat, bevezetné a kamatplafont, ami a jegybanki alapkamat háromszorosa lenne, vagy személyre szóló szerződést írna elő a bankoknak az ügyfelekkel. Koszorús László közölte: a nyolcpontos csomagot ősszel ismét a parlament elé terjesztik.

(Magyar Nemzet, 2009. július 10., péntek, 13. oldal)

Lex keksz

TÖRVÉNNYEL REGULÁZOTT ÉLELMISZER-KERESKEDŐK

Példátlan nagykoalícióban hozott törvényeket a parlament a hazai élelmiszergyártók védelmére. Utóbbiak pozícióerősödése akár az árak emelkedésével is járhat.

Kevesebb mint negyedórát szánt az Országgyűlés múlt hétfőn az élelmiszer-ipari beszállítók és a kereskedők kapcsolatát szabályozó törvény, valamint az agrárpiaci rendtartási törvény módosításának együttes általános és részletes vitájára, illetve a két javaslat elfogadására. Hamar megérthették tehát a képviselők, hogy a „mezőgazdaság nem gyár, a paradicsom nem anyacsavar” - miként azt az egyik jogszabálytervezet általános indoklásában kifejtik a beterjesztők, az öt parlamenti párt egy-egy képviselője. Az új törvény részletezi a beszállítókkal szembeni tisztességtelen forgalmazói magatartás fogalmát. Ebbe a körbe sorolja egyebek mellett a kereskedők számára egyoldalúan előnyös kockázatmegosztást, a költségek indokolatlan áthárítását, a beszerzési ár alatti értékesítést - amit egyébként az agrárpiaci rendtartási törvény is tilt -, valamint például a polcpénz kikötését. Belekerült a törvénybe az is, hogy a kereskedők úgynevezett másodlagos visszatérítés címén a termék beszerzési árának maximum 3 százalékát kérhetik el a beszállítóktól. Az új regula - termékkategóriától függően - az átvételtől, illetve a minőség-megőrzési időtől számított 30 napon szabja meg a fizetési határidőt, szankcióként pedig 100 ezertől akár 2 milliárd forintig terjedő bírságot ír elő.

Meglepetésként érte a Gazdasági Versenyhivatalt (GVH) és a szabályozásban érintett, multinacionális élelmiszer-kereskedő láncokat is a soraiban tudó Országos Kereskedelmi Szövetséget (OKSZ), hogy a törvénytervezeteket a benyújtásuktól számított hatodik napon már el is fogadták, mivel még a szavazások napjának reggelén is úgy tűnt, a végső voksolás szeptemberre toródik. Az eredeti jogszabálytervezetek - amelyeket a négy parlamenti frakció egy-egy képviselője és egy független honatya nyújtott be - erőteljesen korlátozták volna a GVH jogkörét. Az e törvényjavaslatok rövid parlamenti történetére jellemző rugalmasság azonban itt is hirtelen elhatalmasodott a honatyákon, és a szavazás napján délelőtt két bizottsági módosító indítvánnyal kivették a szövegből a hazai és az uniós versenyjoggal nyilvánvalóan szemben álló passzusokat. Így hiába szólalt fel az OKSZ, tiltakozva az egyeztetés hiánya és a sebtében lefolytatott parlamenti vita miatt, a képviselők megszavazták a jogszabályokat.

„Az élelmiszertermékpálya-törvény a multinacionális élelmiszeripart védi a mezőgazdasági kistermelők helyett” - koppintott a jogszabályalkotók orrára közleményében az OKSZ még a szavazás előtt. A jogszabály ugyanis a termékpálya egésze - a termőföldtől a boltokig tartó hosszú láncolat - helyett csak a kereskedő és a beszállító kapcsolatára terjed ki. Az OKSZ felvetette azt is, hogy Szlovákiában a hasonló szabályozás az import megugrásához vezetett, mások pedig úgy vélik, a hazai élelmiszergyártók pozíciójának erősödése után emelkedhetnek az árak. Az Országgyűlés által végül elfogadott szabályozásról az OKSZ, a jogszabályok elemzésére és a versenyhivatali vizsgálatra hivatkozva, egyelőre nem nyilatkozik. Vámos György, a szövetség főtitkára azonban érzékeltette a HVG-vel, hogy a fél évig tárgyalt - és az eredeti változat óta sokat módosult - önkéntes kódexhez képest az új jogszabályokat előkészítetlennek tartja.

A példátlan parlamenti egységben elfogadott törvények az eredetileg július 1-jén hatályba léptetni szándékozott, a piaci szereplők megállapodásán alapuló élelmiszertermékpálya-kódex (HVG, 2009. február 21.) ellehetetlenülése miatt keletkeztek. Azt ugyanis a GVH vizsgálja, és az aláíró mezőgazdasági, élelmiszer-feldolgozó és kereskedelmi érdek-képviselői szervezetekkel szemben versenyfelügyeleti eljárást indított, mire azok felfüggesztették a kódex alkalmazását. „Kezeljük” - többször is így reagált az agrártárca képviselője a kódexről folyó tárgyalásokon, amikor a résztvevők az esetleges versenyjogi problémákat emlegették, de a tárgyaló felek hiába voltak abban a hitben, hogy a minisztérium egyeztet a GVH-val, ez nem történt meg. Sőt a

minisztert is cserben hagyta a jogérzéke, hiszen a kódex aláírása után, de még a GVH-vizsgálat elindítása előtti nyilatkozataiban kizárta, hogy bármilyen versenyjogi probléma merülhet fel a szakmai szervezetek önkéntes vállalásaival kapcsolatban. Ebből is látszik, hogy az agrártárcának mennyire fontos volt a megállapodás, majd a törvényhozás. Nyilvánvalóan azért, mert Gráf József miniszter már évek óta hangsúlyozza, hogy célja a magyar termékek hazai kiskereskedelmi arányának növelése, az import visszaszorítása, de eredményt nem tudott felmutatni.

Az agrártermelők és az élelmiszer-feldolgozók azzal indokolták a kódex - annak hiányában pedig a törvénykezés - szükségességét, hogy úgy tapasztalják, a termékpályán keletkező jövedelemből aránytalanul kevés vagy semmi nem jut nekik. „Normál piaci kultúra esetén ezeknek a kérdéseknek a szabályozása fel sem merülne” - mondta a HVG-nek Éder Tamás, az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségének elnöke, arra utalva, hogy például a 30 napon túli fizetés a friss áruknál is általános.

KELEMEN ZOLTÁN

(HVG, 2009. július 11., szombat, 54-56. oldal)

Egyre több a csaló

Apróhirdetések

Egyre több panasz érkezik apróhirdetési csalások miatt az Európai Fogyasztói Központ Magyarországhoz. A termékvásárlást ajánló csalók a vételárat egy szállítócég számlájára utaltatták a fogyasztóval. Amikor a vevő átutalta az összeget, az "eladó" nyomtalanul eltűnt.

(MTI)

(Magyar Hírlap, 2009. július 10., péntek, 6. oldal)

Szabad rablás a hitelezésben

Hiába erősödött a forint, a törlesztőrészek mégsem csökkentek, vizsgálódik a pénzügyi felügyelet

A magasabb pénzügyi kultúrájú államokkal ellentétben, Magyarországon nem szabályozza semmi, hogy mekkora kamatot kérhetnek a kereskedelmi bankok. Ennek következtében most az adósok viselik a hitelezés megnövekedett kockázatait. Azaz: nem csökkennek a devizahitelek törlesztőrészei, hiába erősödött a forint. A pénzügyi felügyelet szerint augusztustól változik a helyzet.

Piacfelügyeleti eljárásban vizsgálja a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF), hogy az árfolyamváltozások és a kamatváltozások érvényesülnek-e a törlesztőrészekben.

"Mintegy ezer panasz érkezett hozzánk. Az adósok szerint méltánytalanul emelkedtek hiteleik törlesztőrészei" – mondta el lapunknak Binder István, a PSZÁF szóvivője. A felügyelet az ingatlanok és a gépjárművek esetében is vizsgálja a devizahitelek költségeinek változását.

Sokan azért bírálták a bankokat, mert törlesztőrészeik a forint gyengülésével megugrottak, ám a hazai fizetőeszköz erősödésével megemelkedett terheik nem, vagy csak kevésbé csökkentek. Szakértők szerint ez nem véletlen, s a háttérben nem az árfolyamváltozás áll. A magasabb pénzügyi kultúrájú államokban létezik egy irányadó kamatszint, amelyet figyelembe kell venniük a kereskedelmi bankoknak a hitelezésben. Ez a szint általában az európai irányadó bankközi kamatláb (euribor), plusz két-három százalék. Ez azt jelenti, hogy a bankok csak ehhez mérten állapíthatják

meg kamataikat. A hitelszerződésekben rögzítik a mértéket, attól egyoldalú módosítással nem lehet eltérni.

Magyarországon ez nem így van. Kis túlzással, a bankok azt csinálnak, amit akarnak. Igaz, van egy fék a rendszerben: a forrásköltségekhez kell igazítani a kamatszintet. A forrásköltségek megállapítása azonban nehezen ellenőrizhető, főként válság idején. Hazánkban nem kellő a szabályozás, a bankoknak lehetőségük volt, hogy alacsony kamatok mellett biztosítsanak devizahiteleket. Tudták ugyanis, hogy irányadó kamatszint nélkül, bármikor átháríthatják a költségeiket az ügyfelekre. Ez történt most. Hazánkban az elmúlt időszakban megnövekedett azok száma, akik nem tudják fizetni részleteiket. A statisztikák szerint az adósok hét-nyolc százaléka egyáltalán nem tudja törleszteni a húsz-harminc százalékkal megnőtt hitelét. Van, aki szerint a politika a felelős ebben. A döntéshozók hagyták, hogy 2004 után rohamosan emelkedjen az adósok száma. Azt akarták, hogy így emelkedjen a lakossági fogyasztás, a kockázatokkal akkor nem törődtek. Ma már több mint 8500 milliárddal adósak a háztartások.

"Augusztusban hatályba lép az a törvénymódosítás, amely gátat szab a bankok egyoldalú szerződésmódosításainak" – mondta Binder István. Nálunk is meg kell határozniuk egy mutatót, amelyhez igazítják a kamatszintet. Ehhez kell mérni a jutalékokat és a kezelési költségeket. A szóvivő szerint nem fordulhat elő, hogy a költségek kontroll nélkül elszálljanak. Ha a bankok módosítani akarják a szerződéseket, arról időben értesíteniük kell ügyfeleiket. Ha az adósok ezzel nem értenek egyet, ingyenesen felmondhatják a megállapodást.

Fidesz: Nem kérni, kényszeríteni kell!

A Fidesz szerint egy felelős kormány nem kéri, hanem kényszeríti a bankokat, hogy a devizaárfolyamok kedvező alakulása után csökkentsék a devizaalapú hitelek törlesztőrészletét – reagált csütörtökön Koszorús László, a párt országgyűlési képviselője Török Zsolt (MSZP) sajtótájékoztatóján elhangzottakra. A szocialista politikus azt mondta: azt várják el a bankoktól, hogy kövessék a devizaárfolyamok mozgását, és csökkentsék az euró- és svájcifrank-alapú hitelek törlesztőrészletét.

Kiss Gergely

(Magyar Hírlap, 2009. július 10., péntek, 7. oldal)

Bíróság előtt a Tesco-botrány

Az érdekvédők a sztrájkolóknak címzett figyelmeztetés visszavonását követelik

Bákonyi Ádám

A Kereskedelmi Dolgozók Független Szakszervezete (KDFSZ) bírósághoz fordul, hogy helyezék hatályon kívül azt a figyelmeztetést, amiben a Tesco részesítette a május 8-i Ligasztrájkban részt vevő dolgozóit. - A Bajnai-csomag elleni tiltakozó akcióban minden törvényes előírást betartottunk, ezt várjuk el a cégtől is - indokolta lapunknak a döntést Bubenkó Csaba. A KDFSZ képviselője elmondta, a társaság vezetésével a sztrájk előtt egyeztetettek, ennek ellenére az akcióban részt vevőkkel később meghallgatási jegyzőkönyvet készítettek. Ebben tanúk jelenlétében olyan kérdésekre kellett válaszolniuk, mint „Mi volt a beosztása 2009. május 8-án?“, „A 14-16 óráig terjedő időszakban is végzett munkát?“, „Hol tartózkodott ebben az időszakban?“, „Kivel tartózkodott ott, és mit csináltak?“, „Miért nem végeztek munkát?“. Május 26-án újabb egyeztetésre került sor a vezetéssel, és abban maradtak, a munkabeszüntetés ügyét lezártak tekintik. Mégis, két napra rá írásbeli figyelmeztetés érkezett, amelyben a Tesco „félrevezetésen alapulónak“, „minden alapot nélkülözőnek” minősítette a sztrájkot. Mindemellert a cég vásárlói magas szintű kiszolgálására, jó hírnevének megőrzésére hivatkozva felszólította az akcióban részt vevőket, hogy „tartózkodjon a fentihez hasonló magatartás tanúsításától, mert ellenkező esetben az

következményekkel jár”. - Azt gondoljuk, jó hírnevét a Tesco mindenekelőtt azzal őrzi meg, ha emberszámba veszi dolgozóit, és biztosítja számukra az alkotmányban rögzített jogaikat - fogalmazott lapunknak Bubenkó Csaba. Hackl Mónika, a Tesco Global Áruházak Zrt. szóvivője az MTInek elmondta: az áruházlánc nem tartja jogszerűnek a KDFSZ május 8-i sztrájkját, mivel a szakszervezet nem a jogszabályi rendelkezések szerint járt el a munkabeszüntetés során. Kiemelte, a munkaadó ennek ellenére nem élt a törvényi lehetőségek adta szankciókkal, hanem tájékoztatásában hívta fel a sztrájkoló munkavállalók figyelmét a sztrájk szabálytalanságára, illetve az azon való részvétel lehetséges következményeire.

(Magyar Nemzet, 2009. július 10., péntek, 2. oldal)